

PAIKALLISYKSIKÖIDEN YHDISTYMINEN

Paikallisyksiköiden yhdistymisessä on paljon käytännön asioita, jotka täytyy ottaa yhdistymisen valmistelussa huomioon. Osa asioista ovat sellaisia, joista yhdistyvien paikallisyksiköiden tulee sopia keskenään tekemällä kirjallinen sopimus.

Tähän ohjeeseen on koottu Melan näkökulmasta tärkeitä paikallisyksiköiden yhdistymisessä huomioitavia asioita.

1 Lomituspalveluiden hakeminen ja päätösten antaminen

1.1 Vuosiloman hakeminen seuraavalle vuodelle ja päätösten tekeminen

Lähtökohta on, että maatalousyrittäjät tekevät lomituksia koskevat hakemuksensa nykyisiin paikallisyksiköihin aina toimeksiantosopimuksen voimassaolon loppuun asti. Paikallisyksiköt tekevät hakemuksiin päätökset ilman aiheetonta viivytystä, kuten hallintolaki edellyttää.

Luopuvien paikallisyksiköiden on huolehdittava siitä, että vuosilomien hakuprosessi käynnistetään riittävän ajossa, jotta luopuvat paikallisyksiköt ehtivät tehdä vuosilomapäätökset ennen vuodenvaihdetta.

Jos kaikkiin hakemuksiin ei pystytä tekemään päätöstä ennen vuodenvaihdetta, hakemus tulee siirtää käsiteltäväksi jatkavaan paikallisyksikköön. Sen jälkeen, kun toimeksiantosopimus on päättynyt, luopunut kunta ei voi tehdä enää LPL:n mukaisia päätöksiä.

Lomituspalvelulakiin on tulossa muutoksia vuoden 2023 alusta alkaen. Lainmuutoksella voi olla vaikutusta vuoden 2023 vuosilomien hakuikaan ja siihen, koska päätöksiä voi ryhtyä antamaan.

1.2 Päätökset vuosilomien siirtämisestä seuraavalle vuodelle

Tieto siitä, onko pitämättömien vuosilomien siirtämiseen perusteita, on lomitusten järjestämisestä vastanneella paikallisyksiköillä. Siirtopäätöksen antamisvuosi ratkaisee, tehdäänkö siirtopäätökset luopuvassa paikallisyksiköissä vai jatkavassa paikallisyksikössä. Jos päätöksen tekee jatkava paikallisyksikkö vuodenvaihteen jälkeen, jatkava paikallisyksikkö tarvitsee luopuneista paikallisyksiköistä tiedot siirtoperusteista.

1.3 Sijaisapupäätökset, joissa sijaisapu jatkuu seuraavan vuoden puolelle

Sijaisapupäätöksen antamisajankohta ratkaisee tekeekö sijaisapupäätöksen luopuva vai jatkava paikallisyksikkö. Ennen vuodenvaihdetta päätöksen antaa luopuva paikallisyksikkö ja vuodenvaihteen jälkeen jatkava paikallisyksikkö.

Paikallisyksikkö tekee sijaisapupäätöksen koko sille ajalle, johon hakijalla on sijaisapuoikeus. Luopuva paikallisyksikkö tekee sijaisapupäätöksen siinäkin tapauksessa, että sijaisapuoikeus jatkuu yli vuodenvaihteen.

1.4 Korvauksen hakeminen itse järjestetystä lomituksesta ja päätöksenteko

Luopuva kunta tekee päätökset itse järjestetyn lomituksen korvauksesta toimintavuotensa loppuun asti. Jos kaikkiin hakemuksiin ei pystytä tekemään päätöstä ennen vuodenvaihdetta, hakemukset tulee siirtää käsiteltäväksi jatkavaan paikallisyksikköön.

Vuodenvaihteen jälkeen korvausta haetaan jatkavasta paikallisyksiköstä niissäkin tilanteissa, kun päätöksen lomitusoikeudesta on tehnyt luopunut paikallisyksikkö ja lomitus on toteutunut jo edellisen vuoden puolella.

2 Lomitusnetti

2.1 Siirtymäaikana käytössä useat käyttäjätunnukset

Uuden paikallisyksikön aloittaessa toimintansa yhdistyneiden paikallisyksiköiden tietokantoja Lomitusnetissä joudutaan käyttämään erillisinä aina siihen asti, kunnes edellistä vuotta koskevat tilastoajat on suoritettu. Tilastoajat voidaan suorittaa sen jälkeen, kun edelliseen vuoteen kohdistuvat päätös- ja lomitustiedot on kirjattu Lomitusnettiin. Käytännössä siirtymäaika tarkoittaa aikaa vuoden alusta helmikuun alkupuolelle asti.

2.2 Siirtyvien yrittäjien/lomittajien tietojen käsittely Lomitusnetissä siirtymäaikana

Luopuvan paikallisyksikön vastuuhenkilö voi antaa jatkavan paikallisyksikön hallintohenkilöille käyttöoikeuden Lomitusnettiin ennen vuodenvaihdetta, jos henkilön työtehtävien hoitaminen sitä edellyttää ja jos paikallisyksiköt ovat keskenään sopineet asiasta.

Vuoden alussa Mela tarkistaa, että Lomitusnetissä on vastuuhenkilöoikeudet vain niillä henkilöille, jotka uuden paikallisyksikön vastuukunta on ilmoittanut vastuuhenkilöiksi Melalle. Vastuuhenkilö voi tämän jälkeen luoda käyttäjätunnukset niille, joilla on tarvetta päästä luopuneen paikallisyksikön tietoihin.

Luopuneen paikallisyksikön vastuuhenkilölle jätetään valtuudet luopuneen kunnan Lomitusnetin tietokantaan viimeistä toimintavuotta koskevan valtionkorvausselvityksen tekemistä varten.

2.3 Käyttäjät, joilla on käyttäjätunnukset useampaan paikallisyksikköön siirtymäaikana

Käytettäessä vuodenvaihteen jälkeen luopuneen kunnan Lomitusnetin tietokantaa, käyttäjällä voi olla tarve päivittää Lomitusnetissä olevia paikallisyksikön tietoja (esim. nimi- ja yhteystietoja, tilinumeroita).

20.5.2021

Kun tietoja käsitellään luopuneen paikallisyksikön tietokannassa, työskentelyssä on huomioitava seuraavat asiat:

- Kun jatkava paikallisyksikkö tekee luopuneen paikallisyksikön Lomitusnetissä päätöksiä (vuosiloma- ja sijaisapupäätöksiä, itsejärjestetyn lomituksen päätöksiä), luopuneen paikallisyksikön Lomitusnetin tietoihin täytyy muuttaa jatkavan paikallisyksikön yhteystiedot, jotta päätöstulosteelle tulostuu päätöksen antajan tiedot oikein. Vastuhenkilöiden tulee sopia keskenään siitä, koska Lomitusnettiin on tallennettu luopuneen kunnan yhteystiedot ja koska jatkavan kunnan yhteystiedot. Lomitusnetti käyttää niitä paikallisyksikön tietoja, jotka on tallennettu Lomitusnettiin päätöksen tulostushetkellä.
- Tehtäessä laskutusta siirtymäaikana on huomioitava, onko kyse luopuneen vai jatkavan paikallisyksikön laskuista. Tilinumerot ja yhteystiedot tulevat laskuille tulostushetken mukaan ja kirjanpitoilinumerot laskuerittelyn tallennushetken mukaan.
- Käsiteltäessä lomittajien palkkaperusteita on huomioitava onko kyse luopuneen vai jatkavan paikallisyksikön hoitamista palkoista. Tilinumerot ja yhteystiedot tulostuvat palkkatulosteille tulostushetken mukaan ja kirjanpitoilinumerot palkkaerittelyn tallennuksen hetken mukaan.

2.4 Eriyistä huomioitavaa lomitusten suunnittelussa siirtymäaikana

Siirtymäaikana lomitusten suunnittelu täytyy tehdä Lomitusnetissä yhdistyneiden paikallisyksiköiden omissa erillisissä tietokannoissa.

Mela suosittelee, että yhdistyneet paikallisyksiköt eivät siirtymäaikana järjestäisi lomituksia siten, että eri tietokannoissa olevia lomittajia käytetään 'ristiin'. Jos kuitenkin lomituksen järjestäminen edellyttää, että lomitusta menee tekemään toisessa tietokannassa oleva lomittaja, on tärkeää toimia alla olevan ohjeen mukaisesti.

Ohje, kun esim. jatkavan paikallisyksikön yrittäjän lomitusta tulee suorittamaan luopuneen paikallisyksikön lomittaja:

- luopuneen paikallisyksikön tiedoissa lomitus suunnitellaan työaikavarauksena: "lomitus muussa kunnassa"
- jatkavan paikallisyksikön puolella yrittäjän lomituspyyntö jätetään avoimeksi (lomituksesta kannattaa tehdä muistiinpano, jotta se ei unohdu). Lomituspyynnön lisätietoihin voi myös laittaa tiedon siitä, kuka lomittaja tähän on varattu.

Kun yhdistämisaika helmikuussa on suoritettu, suunnitelmat voi 'korjata' liittämällä lomittajat oikeisiin varauksiin. Tämän jälkeen maatalousyrittäjän ja lomittajan tietoja pääsee käsittelemään normaalisti.

Saman periaatteen mukaisesti tulee toimia myös seuraavissa tapauksissa:

- luopuneen paikallisyksikön yrittäjän lomitusta tulee suorittamaan jatkavan paikallisyksikön lomittaja
- luopuneen paikallisyksikön yrittäjän lomitusta tulee suorittamaan toisen luopuneen paikallisyksikön lomittaja

Tällä toimenpiteellä yritetään varmistaa se, että lomittajille ei syntyisi ajallisesti päällekkäin meneviä palvelussuhteita jatkavan/luopuneen paikallisyksikön tietokantoihin. **Yhdistämisajo, joka ajetaan helmikuussa, ei osaa yhdistää lomittajien tietoja, jos heillä on palvelussuhteita, jotka menevät ajallisesti päällekkäin.** Tällaisia tapauksia Melassa joudutaan selvittämään/yhdistämään käsityönä jälkeenpäin ja aikaa voi mennä viikoista kuukausiin ennen kuin kaikki tapaukset saadaan selvitettyä. Tällaisten lomittajien tietoja ei myöskään saa käsitellä Lomitusnetissä ennen kuin Melassa on saatu tehtyä korjaukset heidän tietoihinsa (esim. suunnitelmia ei voida tehdä, palkkoja ei voida eritellä jne.).

Älä luo siirtymäaikana jatkavan paikallisyksikön tietoihin uutta palvelussuhdetta siirtävälle lomittajalle. Lomitusnetti varoittaa, jos luo palvelussuhteen ja lomittajalla on päällekkäinen palvelusuhde toisen paikallisyksikön tietokannassa. Ohjelma antaa kuitenkin tallentaa palvelussuhteen.

2.5 Yrittäjä ei saa poistaa maatilan tiedoista ennen tilastoajoa

Jos maatalousyrittäjälle on kirjattu tietylle vuodelle lomitustapahtumia, yrittäjää ei saa poistaa maatilan tiedoista ennen kuin kyseistä vuotta koskevat tilastoajot on ajettu seuraavan vuoden helmikuun alkupuolella. Tilanteessa, kun henkilö ei ole enää maatilan yrittäjä, yrittäjälle voidaan kirjata tehtäväosuudeksi 0 %. Tilastoajon jälkeen maatalousyrittäjän voi poistaa maatilan tiedoista. Poistaminen ja maatalousyrittäjän inaktivointi kannattaa tehdä ennen yhdistämisajoa, jotta kotieläintuotannon lopettaneiden maatalousyrittäjien tiedot eivät siirry jatkavaan paikallisyksikköön.

2.6 Yhdistämisajo ja sen ajankohta

Tilastoajoa, jossa muodostetaan edellisen vuoden tilastot, ryhdytään ajamaan helmikuun ensimmäisen täyden viikon aikana. Paikallisyksiköiden tietokannat voidaan yhdistää tilastoajon jälkeen.

Yhdistämisajossa luopuneen paikallisyksikön tietokannasta siirretään jatkavan paikallisyksikön tietokantaan aktiivisena olevien maatalousyrittäjien kaikki tiedot (maatalousyrittäjän tiedot, yrittäjän maatilojen tiedot, päätöstiedot, lomitustapahtumat jne.) sekä kaikki tiedot sellaisista lomittajista, joille löytyy tietokannassa lomitustapahtumia.

Mela on yhteydessä paikallisyksikköön yhdistämisaion ajankohdan sopimiseksi, kun tilastoajo on saatu ajettua ja tietokantojen yhdistämiseen voidaan ryhtyä. Yhdistämisen aikana Lomitusnetissä on kaikkia paikallisyksiköitä koskeva käyttökato. Käyttökato kestää arviolta 1,5 tuntia.

3 Rahoitus

3.1 Valtionkorvauksen ennako

Mela yhdistää yhdistyvien paikallisyksiköiden käyttökustannusennakon ja hallintokorvauksen määrään liittyvät tilastotiedot ja laskee takautuvien tietojen perusteella uuden paikallisyksikön hallintokorvauksen ja ennakon määrän.

3.2 Valtionkorvausselvitys

Lomituspalveluista luopuva kunta tekee viimeisen valtionkorvausselvityksensä siitä vuodesta, jona sillä on vielä ollut voimassa oleva toimeksiantosopimus Melan kanssa.

Lomitustoiminnasta luopumisen jälkeen valtio korvaa myös luopuneelle kunnalle lomitustoiminnasta aiheutuneet kustannukset. Kustannukset korvataan uuden hallinnoivan kunnan kautta. Vastaavasti luopumisen jälkeen lomitustoimintaan liittyvät tulot on tuloutettava valtiolle hallinnoivan kunnan kautta.

3.3 Tilikauden vaihtuminen luopumisen yhteydessä ja palkkakustannukset

Luopunut paikallisyksikkö maksaa ne edelliseen vuoteen kohdistuvat palkkakustannukset, jotka tulevat maksettavaksi seuraavan vuoden puolella, kuitenkin enintään siihen asti, että kunta voi kirjata kustannuksen viimeisten toimintavuotensa kirjanpitoon. Luopunut kunta hakee näihin kustannuksiin valtion korvauksen viimeistä toimintavuotta koskevassa valtionkorvausselvityksessä.

Kun kausi kirjanpidossa on sulkeutunut, palkkakustannusten maksamisesta vastaa jatkava paikallisyksikkö.

3.4 Lomapalkkojen jaksotus

Luopuva kunta kirjaa viimeisen toimintavuotensa lopussa (31.12.) kirjanpitoonsa lomapalkkajaksotuksen määrän, vaikka lomittajat ovatkin seuraavana vuonna jo toisen kunnan palveluksessa. Luopuva kunta maksaa seuraavalle vuodelle edellä mainitun kirjanpitoon kirjaamansa lomapalkkajaksotuksen vastaanottavalle kunnalle, joka käytännössä maksaa ko. siirtyvien lomittajien lomapalkat. Luopuvan kunnan maksama varaus huomioidaan jatkavan kunnan maatalouslomittajia koskevan kokonaisvarauksen määrässä saatuna valtionkorvauksena.

Valtionkorvausselvityksessä huomioitaviin lomapalkkoihin ei sisällytetä hallintoehenkilöiden lomapalkkavarauksia. Ainoastaan johtavan lomittajan tekemästä lomitus-työstä aiheutunut lomapalkkajaksotus voidaan sisällyttää valtionkorvausselvitykseen.

Valtionkorvausselvitystä varten luopuvan kunnan on eriteltävä maatalouslomittajien maatalouslomitustyötä koskevan lomapalkkajaksotuksen määrästä jatkavalle kunnalle mahdollisesti maksettava hallintoehenkilöitä koskeva lomapalkkajaksotus.

Mikäli luopuva kunta ei ole saanut valtion korvausta lomapalkkavaraukseen, kuntaa pyydetään tarkistamaan toimintaohjeet Melasta.

3.5 Luopuneen kunnan asiakasmaksujen laskuttaminen ja merkitseminen kirjanpitoon yhdistymisen jälkeen

Luopuvan kunnan on tehostettava laskuttamiskäytäntöään vuoden loppua kohden, jotta suurin osa sen järjestämien maksullisten palvelujen tuloista saadaan laskutettua ennen 31.12. ja siten merkittävä luopuneen kunnan kirjanpitoon tulona. Luopuva kunta voi hoitaa 31.12. asti järjestämästään lomituksesta laskutuksen vain siihen saakka, kun kunta voi sisällyttää tulot viimeisen toimintavuotensa kirjanpitoon. Nämä tulot merkitään kirjanpitoon päivälle 31.12.

3.6 Itse järjestetty lomitus

Vuodenvaihteen jälkeen päätökset korvausoikeudesta tekee jatkava paikallisyksikkö.

Jotta edelliseen vuoteen kohdistuvat menot/tulot kirjautuvat mahdollisimman täysimääräisinä toimintavuoden kirjanpitoon, luopuvan kunnan tulee huolehtia korvauksen maksamisesta ja palvelumaksun laskuttamisesta aina siihen saakka, kun luopuneen kunnan on mahdollista sisällyttää menot/tulot viimeisen toimintavuotensa kirjanpitoon. Nämä menot/tulot merkitään kirjanpitoon päivälle 31.12.

3.7 Maksujen perinnän jatkaminen, kun kunta on luopunut lomituspalvelujen järjestämisestä

Perinnässä oleva maksu

Luopunut kunta jatkaa perintää normaalisti maksun vanhenemiseen saakka. Saavat maksut on katsottu kunnalle tuloksi toimintavuodesta tehdyssä valtionkorvausselvityksessä, joten saatuja tuloja ei tilitetä valtiolle.

Maksu, jota luopunut kunta ei saa perittyä

Jos luopunut kunta ei saa perittyä maksua yrittäjältä, muodostuu maksusta kunnalle meno. Ulosotossa varattomaksi todetun henkilön varsinainen perimätön saatava voidaan korvata luopuneelle kunnalle. Käytännössä luopunut kunta laskuttaa luottotappion lomituspalveluja hoitavalta paikallisyksiköltä. Hoitava kunta hakee siihen valtionkorvauksen omassa valtionkorvausselvityksessään kohdassa (7.4) Saatavien poistot.

Haettaessa valtion korvausta luottotappioksi kirjattuihin saataviin, luopunut kunta tekee jatkavalle kunnalle valtionkorvausselvitystä varten tarvittavan selvityksen poistoista. Selvityksestä tarkemmin tilitysohjeessa.

Luottotappioksi kirjatun saatavan (saatu valtion korvaus) perinnän jatkaminen

Lomitusmaksujen perintää tulee jatkaa aina vähintään viisi vuotta, siinäkin tilanteessa, että asiakas on todettu varattomaksi ulosotossa ja saatava olisi merkitty jo luottotappioksi. Ne saatavat, jotka luopuva kunta on merkitty poistoksi (ja saanut siten valtionkorvauksen), mutta jotka saadaan perittyä asiakkaalta, luopunut kunta tilittää jatkavalle kunnalle, joka merkitsee tulon valtionkorvausselvitykseensä.

Luopuneen kunnan tulee tehdä viimeisen valtionkorvausselvityksen yhteydessä Melalle selvitys kaikista niistä luottotappioksi kirjatusta poistetuista saatavista, joihin kunta on saanut valtion korvauksen ja jotka eivät ole vanhentuneet. Mela seuraa näiden saatavien perintää, joka perustuvat aiemmin voimassa olleeseen toimeksiantosopimukseen ja jonka nojalla kunta on saanut valtionkorvauksen.

Lisätietoa laskujen vanhentumisesta on Lomitusoppaan luvussa 13 Maksujen ja korvausten perintä.

3.8 Eläkemenoperusteiset maksut

Kevan antaman ohjeen mukaan lomituksesta luopuneet kunnat maksavat yhdistymisen jälkeenkin eläkemenoperusteista maksua Kevälle siltä osuudelta lomittajien eläkkeestä, minkä lomittajat ovat ehtineet kartuttaa ennen siirtoa toiseen kuntaan. Lomituspalveluista luopunut kunta perii Kevasta saamansa maatalouslomitustyöhön kohdistuvat eläkemaksut hallinnoivalta kunnalta. Hallinnoivan kunnan on aina tarkistettava ennen luopuneelle kunnalle maksamista, että kysymyksessä on maatalouslomitustyöstä aiheutuneet eläkemenoperusteiset maksut. Laskun vastaanottava hallinnoiva kunta merkitsee tämän kustannuksen itselleen ko. maksupäivän vuoden kirjanpitoon menoksi.

Kevan ohjeen mukaan Kevasta on saatavissa lista eläkemenoperusteisesta maksusta henkilöittäin sekä luettelo maatalouslomittajista. Näitä tietoja yhdistämällä selviää lomittajista koituva eläkemenoperusteinen maksu.

3.9 Siirtyvien henkilöstökorvausten tilittäminen jatkavalle kunnalle

Luopuvan kunnan työterveyshuollon Kela-korvaukset maksetaan vasta viimeisen toimintavuoden jälkeen. Luopuneen kunnan on tilitettävä nämä ja vastaavat muut lomitustoiminnasta aiheutuvat tulot jatkavalle kunnalle. Jatkava kunta merkitsee saamansa tulot valtionkorvaukseensa.

3.10 Vahingonkorvaukset

Vahingonkorvausvastuu on sillä kunnalla, joka on vastannut lomituspalvelun järjestämisestä vahingon sattuessa. Luopunut kunta tekee korvauspäätökset toimintansa aikana tapahtuneista vahingoista tehtyihin korvaushakemuksiin.

Jos vahingonkorvaus täyttää LPL 35 §:n 2 mom. 8 kohdan mukaiset valtion korvauksen saamista koskevat edellytykset, luopunut kunta voi laskuttaa vahingonkorvauksen lomituspalveluja hoitavalta paikallisyksiköltä. Hoitava kunta hakee siihen valtionkorvauksen omassa valtionkorvausselvityksessään.

Lomituspalveluja hoitava kunta voi hakea Melasta ennakkoon ratkaisua, oikeuttaako luopuneen kunnan maksama vahingonkorvaus valtion korvaukseen.

3.11 Maatalouslomittajien palkkojen harmonisointi

Työnantajan on liikkeen luovutuksen jälkeen harmonisoitava palkat eli saatettava samoissa ja yhtä vaativissa tehtävissä työskentelevien palkat samalle tasolle kohtuullisessa ajassa. Palkkaharmonisoinnilla tarkoitetaan, että saman vaativuustason tehtävissä tehtäväkohtainen palkka on sama.

Maatalouslomittajien palkkojen harmonisoinnista antaa lisätietoa Kuntatyönantajat KT.

Palkkojen harmonisointi tarkoittaa lisää kustannuksia. Valtion korvauksen saaminen lisääntyvään kustannukseen edellyttää, että harmonisointi on toteutettu KVTES:n mukaisesti. Harmonisointiin ei saa yhdistää yleistä palkkatason nostoa.

Hallinnoiva kunta laatii suunnitelman maatalouslomittajien palkkojen harmonisoinnista. Suunnitelmasta täytyy käydä ilmi seuraavat asiat:

- yhdistyneissä paikallisyksiköissä käytössä olleet vaativuus-/palkkaryhmittelyt ja palkkatasot (e/kk)
- uuden yksikön vaativuus-/palkkaryhmittely ja palkkatasot (e/kk)
- lomittajakohtaisesti (ei kuitenkaan lomittajien nimiä) tieto siitä, mihin vaativuus/palkkaryhmään maatalouslomittaja kuului ja mikä oli palkka luopuneessa kunnassa sekä vastaavat tiedot harmonisoinnin jälkeen
- millä ajalla harmonisointi toteutetaan
- mikä on vuosittainen kustannusvaikutus

Koska kustannusten korvaaminen edellyttää, että harmonisointi on toteutettu KVTES:n mukaisesti, kunnan tulee pyytää harmonisointisuunnitelmaansa lausunto Kuntatyönantajat KT:ltä.

Kunnan tulee toimittaa harmonisointisuunnitelma ja Kuntatyönantajat KT:n lausunto Melaan.

Kunta voi pyytää Melalta ennakkoratkaisun siitä, onko harmonisointikustannuksia pidettävä tarpeellisena ja suoritetaanko niihin siten valtion korvaus (LPL 37 §:n 2 mom.). Mela suosittelee kuntia hakemaan ennakkoratkaisua.